

Sygn. akt IV CSK 56/05

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 15 lutego 2006 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz (przewodniczący)

SSN Zbigniew Kwaśniewski (sprawozdawca)

SSA Krzysztof Strzelczyk

Protokolant Katarzyna Jóskowiak

w sprawie z powództwa L. S. i in. ,
przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej "P." w O.
o uchylenie uchwał,
po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej
w dniu 15 lutego 2006 r.,
skargi kasacyjnej powódki L. S.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 27 kwietnia 2005 r.,

**oddala skargę kasacyjną i zasądza od powódki L. S. na rzecz
pозwanej kwotę 135 zł (słownie: sto trzydzieści pięć złotych)
tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Sąd pierwszej instancji wyrokiem częściowym oddalił w pkt I sentencji powództwo o uchylenie uchwały nr 1/2003 Nadzwyczajnego Zebrania Przedstawicieli pozwanej Spółdzielni z dnia 2 grudnia 2003 r., uznając, że formalne uchybienia w dokonanym podziale na grupy członkowskie i przeprowadzeniu zebrań tych grup nie mogły mieć istotnego wpływu na treść uchwały. Nadto stwierdził, że zmiany statutu dokonane sporną uchwałą nie są niezgodne z prawem, a zmieniony statut został zarejestrowany przez sąd.

Apelację powódki zaskarżającej powyższe rozstrzygnięcie oddalił Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 27 kwietnia 2005 r.

Całkowitą bezzasadność zarzutu naruszenia art. 365 k.p.c., uzasadnionego pominięciem wiążącego charakteru wyroku z dnia 25 kwietnia 2003 r., Sąd odwoławczy uzasadnił tym, że przy jego wydaniu sąd nie był władny zajmować się kwestią wadliwości wyboru przedstawicieli biorących udział w zebraniu w dniu 2 grudnia 2003 r., a nadto tym, że moc wiążąca wyroku dotyczy jego sentencji, a nie uzasadnienia, a wyrok nie zawiera ustaleń dotyczących wadliwości wyboru przedstawicieli biorących udział w zebraniu w dniu 2 grudnia 2003 r. Nadto Sąd stwierdził, że powodowie, poza odwołaniem się do dowodów zebranych w innej sprawie, nie przedstawili żadnych dowodów na okoliczność braku należytej weryfikacji osób uprawnionych do uczestnictwa w zebraniach grup członkowskich. Sąd Apelacyjny stwierdził, że zaskarżona uchwała zawierała zmiany do statutu w zakresie wynikającym z wezwania sądu, a powódka nie wykazała w czym dopatruje się naruszenia przez Sąd I instancji przepisów art. 12a), art. 38 § 1 pkt 10, art. 41 § 2 i art. 42 § 1 ustawy Prawo spółdzielcze. Sąd odwoławczy podzielił stanowisko wyrażone w zaskarżonym apelacją wyroku, że uchybienia dotyczące samego podziału na nowe grupy członkowskie nie miały żadnego wpływu na treść zaskarżonej uchwały. Uznał za skuteczny sposób zawiadomienia członków o terminach zebrań grup członkowskich, a stwierdzone uchybienia formalne w związku z organizacją NZP za nie mogące mieć wpływu na treść podjętej uchwały, jeśli cel przepisu o proceduralnym charakterze został mimo wszystko zrealizowany.

W ocenie Sądu drugiej instancji powódka nie wskazała, poza formalnymi uchybieniami, żadnych uchybień merytorycznych podjętej uchwały, dokonane zaskarżoną uchwałą zmiany § 4 pkt 15 i § 12 ust. 15 statutu nie stoją w sprzeczności z przepisami prawa, a powódka nie wskazała zresztą na takie przepisy. Natomiast kwestionowane przez powódkę inne postanowienia statutu nie były objęte zaskarżoną uchwałą, stwierdził Sąd Apelacyjny. W konsekwencji Sąd ten, uznając za trafne i w pełni podzielając ustalenia sądu I instancji, stwierdził, że powódka nie wykazała aby uchybienia formalne miały wpływ na treść podjętych uchwał, a zarzucanej sprzeczności z przepisami prawa nie stwierdzono.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w części oddalającej apelację powódka zaskarżyła skargą kasacyjną opartą na obu podstawach.

Zarzuciła naruszenie art. 365 k.p.c. poprzez pominięcie wiążącego charakteru prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego z dnia 25 kwietnia 2003 r. W ramach pierwszej podstawy kasacyjnej skarżąca zarzuciła naruszenie:

- art. 56 i 65 k.c. oraz art. 6 § 1, art. 12a), art. 38 § 1 pkt 10, art. 41 § 2 i art. 42 § 1. Prawa spółdzielczego poprzez przyjęcie prawidłowości uchwały, mimo że zaskarżona uchwała ani nowy statut nie odnoszą się do istniejącego zarejestrowanego statutu Spółdzielni, jak również poprzez przyjęcie, że ta sama zmiana do statutu może być przedmiotem kilku odrębnych uchwał,

- art. 59 § 1 i § 2 pkt 3 Prawa spółdzielczego poprzez uznanie, że nieprzewidziany statutem podział członków na grupy członkowskie dokonany w dniu 14.11.2003 r. nie wpływa na prawidłowość zaskarżonej uchwały,

- art. 6 k.c. oraz art. 40 § 1 i art. 37 § 2 i 3 Prawa spółdzielczego poprzez obciążenie powódki ciężarem dowodu nieprawidłowego powiadomienia członków o terminach zebrań grup członkowskich i Nadzwyczajnego Zebrania Przedstawicieli w sytuacji braku statutowej regulacji co do sposobu powiadamiania wszystkich członków o zebraniach grup członkowskich.

Powódka wniosła o uchylenie wyroku w części oddalającej apelację i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, alternatywnie domagając się uchylenia zaskarżonego wyroku i orzeczenia co do istoty sprawy przez uchylenie spornej uchwały nr 1/2003.

W uzasadnieniu skargi kasacyjnej powódka wywodzi, że skoro prawidłowość wyboru przedstawicieli została już raz negatywnie osądzona, to obecnie nie może być osądzona odmiennie.

Zdaniem powódki sporna uchwała w dacie jej podjęcia nie zmieniała statutu, a jedynie projekt „nowego statutu”, a zatem nie była uchwałą o zmianie statutu. Przepis art. 12a) Pr. spółdzielczego dotyczy zmiany statutu, a więc jego dotychczasowej treści, zatem brak było podstaw do podjęcia spornej uchwały, wywodzi skarżąca. Uchwalanie tych samych zmian w statucie może się dokonać tylko jedną stanowczą i jednoznacznie zidentyfikowaną uchwałą, uważa powódka. W ocenie skarżącej nowa mniejsza liczba i sposób zwołania zebrań grup członkowskich oraz powiadamiania członków spółdzielni podważa trafność ustalenia, że uchybienia w tym zakresie nie miały wpływu na treść podjętej uchwały.

Pozwana Spółdzielnia w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniosła o oddalenie skargi i zasądzenie kosztów postępowania, twierdząc, że brak jest przepisów zabraniających dokonywania kilkukrotnej zmiany tych samych postanowień statutu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie ma uzasadnionych podstaw.

Zarzut naruszenia art. 365 k.p.c., uzasadniony pominięciem wiążącego charakteru prawomocnego wyroku SO z dnia 25 kwietnia 2003 r., nie okazał się trafny, abstrahując już od tego, że skarżąca nie twierdzi wprost, iż zarzucane uchybienie mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, a wystąpienie tej przesłanki rozstrzyga dopiero o wystąpieniu drugiej podstawy kasacyjnej. Sąd odwoławczy na s. 6 i 7 uzasadnienia zaskarżonego wyroku odniósł się do powołanego wyżej wyroku Sądu Okręgowego z 25 kwietnia 2003 r., trafnie stwierdzając, że nie zawiera on żadnych ustaleń w przedmiocie wadliwości wyboru przedstawicieli biorących udział w Nadzwyczajnym Zgromadzeniu Przedstawicieli w dniu 2 grudnia 2003 r. Tego negatywnego ustalenia skarga kasacyjna nie kwestionuje. Ponadto Sąd ten zasadnie stwierdził, że nie był władny zajmować się w niniejszej sprawie kwestią wadliwości wyboru przedstawicieli biorących udział w Zebraniu w

dniu 2 grudnia 2003 r., skoro powoływany w skardze kasacyjnej wyrok zapadł znacznie wcześniej bo już 25 kwietnia 2003 r. Przedmiotem oceny w tym ostatnio wskazanym wyroku mogła więc być poprawność przebiegu zebrań dziesięciu grup członkowskich poprzedzających wydanie tego wyroku, a nie ocena przebiegu zebrań czterech grup członkowskich powstałych dopiero w listopadzie 2003 r., a więc na miesiąc przed Nadzwyczajnym Zgromadzeniem, na którym podjęto sporną uchwałę. Nadto wskazać należy, że bezpośrednim powodem uchylenia trzech uchwał z dnia 17 maja 2002 r., dokonanego w pkt. I sentencji wyroku z dnia 25 kwietnia 2003 r., nie były nieprawidłowości w przebiegu zebrań dziesięciu grup członkowskich, ale wadliwy wybór osoby biegłego rewidenta, bo dokonany przez nieuprawniony organ, oraz niedostateczna prezentacja na zebraniach grup członkowskich spraw mających być przedmiotem Zebrania Przedstawicieli w dniu 17 maja 2002 r. (k. 74-75 akt).

Tymczasem w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku zawarte są niemożliwe do zakwestionowania w skardze kasacyjnej (art. 398³ § 3 k.p.c.) ustalenia faktów (k. 350v – 351), że na zebraniach grup członkowskich poprzedzających Zebranie Przedstawicieli w dniu 2 grudnia 2003 r. były przedstawione i dyskutowane wszystkie sprawy mające być przedmiotem najbliższego NZP, a uchybienie dotyczące podziału na cztery nowe grupy członkowskie nie mogło mieć żadnego wpływu na treść zaskarżonej uchwały, zważywszy, że wyboru przedstawicieli z udziałem których uchwała została podjęta dokonano na zebraniach poprzednio istniejących grup członkowskich, a nie powstałych w wyniku nowego podziału.

Odnosząc się do zarzutów zgłoszonych w ramach pierwszej podstawy kasacyjnej należy o tyle przyznać skarżącej rację gdy twierdzi, że zaskarżona uchwała nie ma bezpośrednio za przedmiot zmian w wówczas istniejącym, tj. zarejestrowanym statucie pozwanej. Z zaaprobowanych przez Sąd odwoławczy (k. 352v) i nie kwestionowanych w skardze kasacyjnej ustaleń Sądu I instancji (k. 269) wynika bowiem, że wpis do rejestru zmian w statucie, przyjętych zarówno uchwałą nr 14/2003 z dnia 13 czerwca 2003 r. jak i zmieniającą ją sporną uchwałą nr 1/2003 z dnia 2 grudnia 2003 r., nastąpił postanowieniem Sądu z dnia 8 grudnia 2003 r. (k. 37 – 41 akt).

Sporna uchwała z 2.12.2003 r. nie mogła więc być kwalifikowana jako samodzielnie zmieniająca statut w tym przedmiocie, w jakim modyfikowała postanowienia uchwały nr 14/2003 z dnia 13 czerwca 2003, a której treść nie była jeszcze w dniu 2 grudnia 2003 odzwierciedlona w rejestrze ze skutkiem prawnym w postaci zmiany statutu, bo skutek ten nastąpił dopiero po dniu 8 grudnia tego roku.

Trafność stanowiska powódki w tym zakresie nie dowodzi jednak istnienia podstaw do uchylenia spornej uchwały nr 1/2003.

Uchwała ta, w części jej kwestionowanych postanowień, nie zawierała w dacie uchwalenia – wbrew brzmieniu jej części wstępnej (preambuły) – zmian w treści statutu, a zawierała tylko zmiany w treści uchwały nr 14/2003 z dnia 13 czerwca 2003 r. Innymi słowy, sporna uchwała w dacie jej powzięcia dokonała zmian postanowień wcześniejszej uchwały nr 14/2003 i to jeszcze przed uwzględnieniem w rejestrze dokonanych nią zmian w statucie, co nastąpiło dopiero po dniu 8 grudnia 2003 r. Sama zmiana postanowień uchwały wcześniejszej, w przedmiocie zmian statutu, przez uchwałę późniejszą jest dopuszczalna, jeśli tylko nie następuje z naruszeniem przepisów prawa. Zmiana taka nie jest wówczas ściśle zmianą statutu, jeśli postanowienia jej mające za przedmiot statutowe regulacje nie zostały wcześniej prawnie usankcjonowane właściwym wpisem w rejestrze. I choć rację ma skarżąca, że statut nie może być uchwalany na nowo a tylko zmieniony i każda zmiana statutu musi odnosić się do jego dotychczasowej treści bez względu na skalę i zakres zmian (v. wyrok SN z dnia 2 grudnia 2004 r., sygn. akt V CK 318/04, OSNC 2005, nr 12, poz. 208), to w niniejszej sprawie nie mamy do czynienia z taką sytuacją, bo bezpośrednim skutkiem spornej uchwały nie była wprost zmiana postanowień dotychczasowej wersji statutu, lecz modyfikacja brzmienia uchwały nr 14/2003 r., będącej wcześniejszą, ale jeszcze nie wywołującą skutków prawnych w dniu 2 grudnia 2003 r., podstawą dokonania zmian w statucie. Wobec powyższego zarzuty naruszenia prawa materialnego przedstawione w pkt II lit. B podpkt 1 skargi kasacyjnej nie dowodzą ani dokonania wadliwej wykładni ani niewłaściwego zastosowania wskazanych w nim przepisów prawa materialnego.

Nie są również usprawiedliwione zarzuty naruszenia art. 59 § 1 i § 2 pkt 3 Pr. spółdzielczego, których przedmiotem regulacji jest uznanie za element obligatoryjnej treści statutu określenie zasad podziału członków na grupy członkowskie i zasad działania ich zebrań, a nadto określenie uprawnień zebrań grup członkowskich. Tak też wyłożył treść tych przepisów Sąd odwoławczy na s. 11 uzasadnienia zaskarżonego wyroku (k. 351). Postawiony w skardze kasacyjnej zarzut błędnego uznania, że dokonanie wadliwego, bo nieprzewidzianego statutem, podziału członków na grupy członkowskie nie wpływa na ważność zaskarżonej uchwały, jest w istocie kwestionowaniem dokonanej przez Sąd Apelacyjny oceny prawnej skutków uchybienia wymogom formalnym, ale nie dowodzi ani błędnej wykładni ani niewłaściwego zastosowania wymienionych wcześniej przepisów art. 59 Pr. spółdzielczego.

Nie zasługują również na uwzględnienie zarzuty naruszenia art. 6 k.c. oraz art. 40 § 1 i art. 37 § 2 i 3 Prawa spółdzielczego. Przepisy art. 37 § 2 i 3 oraz art. 40 § 1 Pr. spółdzielczego odsyłają jedynie do statutu w przedmiocie określenia trybu zawiadamiania członków spółdzielni o zebraniu przedstawicieli. W § 40 ust. 1 i 2 Statutu pozwanej różnicowano tryb zawiadamiania o Zebraniu Przedstawicieli, przewidując pisemną formę zawiadomienia tylko w odniesieniu do przedstawicieli członków. Natomiast pozostali członkowie spółdzielni, a więc nie będący przedstawicielami, powinni być zawiadamiani w sposób określony w § 40 ust. 2 statutu, a nie - jak twierdzi powódka - w sposób zdatny do osiągnięcia efektu zawiadomienia. Sąd Apelacyjny na s. 8 i 12 uzasadnienia zaskarżonego wyroku (k. 349v i k. 351v.) ocenił prawidłowość zawiadamiania członków spółdzielni zarówno o terminie zebrań grup członkowskich jak i o terminie Nadzwyczajnego Zebrania Przedstawicieli. Będący wynikiem przeprowadzonej oceny i wynikających z niej ustaleń wniosek, że sposób zawiadamiania członków był skuteczny nie jest sprzeczny ani z § 40 ust. 2 ani z § 66 ust. 3 Statutu pozwanej. Wbrew twierdzeniom skarżącej o zadośćuczynieniu wymogom zawiadomienia nie przesądza efektywność zawiadomienia, lecz dokonanie go w sposób określony w statucie.

Nie ma racji powódka zarzucając obrazę art. 6 k.c. uzasadnioną wadliwym obciążeniem jej obowiązkiem udowodnienia, że członkowie spółdzielni nie byli powiadomieni prawidłowo. Z mocy art. 6 k.c. ciężar dowodu określonego faktu

spoczywa na tej stronie, która z faktu tego wywodzi skutek prawny. Bezspornym jest, że to powódka wywodzi skutek prawny w postaci niezgodności uchwały z prawem i postanowieniami statutu z faktu braku prawidłowego zawiadomienia członków spółdzielni o zebraniach grup członkowskich i Nadzwyczajnym Zebraniu Przedstawicieli. W tej sytuacji ciężar przeprowadzania dowodu wystąpienia faktów twierdzonych przez powódkę spoczywa na niej z mocy art. 6 k.c.

Wobec powyższego, że brak jest w skardze kasacyjnej uzasadnionych podstaw, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., art. 99 k.p.c. oraz na podstawie § 10 ust. 1 pkt 1 i § 12 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych ... (Dz.U. Nr 163, poz. 1349).